

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**АДАПТАЦІЯ ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ В ЗДО І ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма Дошкільна освіта

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Адаптація та соціалізація дітей дошкільного віку в ЗДО і початковій школі
Викладач (-і)	Скоморовська Ірина Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0665590283
E-mail викладача	iryna.skomorovska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна / заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Очні консультації згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Освітній компонент «Адаптація та соціалізація дітей дошкільного віку в ЗДО і початковій школі» належить до циклу професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО і є дисципліною вільного вибору здобувача освіти. Вивчення даного курсу охоплює великий спектр питань, пов'язаних з сприятливими умовами та труднощами, які виникають під час адаптації та соціалізації дошкільників у ЗДО та початковій школі. Програма курсу передбачає теоретичне та практичне опанування майбутніми вихователями уміннями ефективно працювати з дошкільниками в адаптаційний період їх перебування в ЗДО; використовувати гру як чинник адаптації та соціалізації дітей; використовувати діагностику рівня адаптації та соціалізації дітей; складати індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Мета</u> – це формування професійної компетентності майбутнього вихователя ЗДО щодо забезпечення успішної адаптації та соціалізації дітей дошкільного віку в закладах освіти на основі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду.</p> <p><u>Цілі вивчення дисципліни:</u></p> <p>- сформувати у здобувачів освіти знання про теоретичні та практичні засади адаптації та соціалізації дітей до ЗДО та початкової школи;</p>	

- формувати сучасного вихователя ЗДО, який володіє професійною компетентністю забезпечити комфортні та сприятливі умови адаптації та соціалізації дітей;
- виробити у майбутніх педагогів подолання труднощів адаптації та соціалізації, які виникають у дошкільників під час вступу до закладів освіти (на основі використання вітчизняного і зарубіжного досвіду);
- сформуванню вміння розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

Компетентності:

Загальні компетентності:

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здатність здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, поважати багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність).

ЗК.04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та

відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).

ЗК.05 Здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності; здатність до керування власним життям і кар'єрою, планувати й управляти культурними та соціальними проєктами, критично мислити (підприємницька компетентність).

Програмні результати навчання:

ПРН-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПРН-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПРН-03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти

ПРН-21 Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12/4
Практичні	18/6
Самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
	012 Дошкільна освіта		За вибором

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні	сам. робота
Тема 1. Адаптація та соціалізація дошкільників як навчальна дисципліна (вступна лекція)	2	2	10/12
Тема 2. Адаптація та соціалізація	2/2	4	10/12

дошкільників як психолого-педагогічні явища			
Тема 3. Особливості адаптації дошкільників у різних у ЗДО	2/2	2/2	10/14
Тема 4. Адаптація дошкільників до навчання в школі. Етапи та фактори адаптації до школи.	2	4/2	10/14
Тема 5. Діагностика рівнів адаптації дітей дошкільного віку	2	4	10/14
Тема 6. Порушення адаптації дітей до ЗДО та початкової школи	2	2/2	10/14
ЗАГ:	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	<p>З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf .</p> <p>Вид контролю – залік Максимальна оцінка – 100 балів</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття. Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії).</p>
Семінарські (практичні) заняття	<p>Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставлення підсумкової оцінки з дисципліни.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання</p>

	незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських та практичних занять, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	Залік

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічна доброчесність осіб, що навчаються та працюють в університеті, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

- Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за адресою:

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта. Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra. Можливість зарахування неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) Ознайомитися з положенням можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalnaosvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoh%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Дитячий садок-школа: актуальні проблеми наступності : монографія /

- Н. Лисенко, І. Шоробура, Л. Пісоцька [та ін.]; за ред. проф. Н. Лисенко. 3-тє видання, перер. та доповн. К. : Видавничий Дім «Слово», 2014. 472 с.
3. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: Практикум. Київ: КНТ, 2019. – 204 с.
 4. Калмикова Л. Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний аспекти. К. : Слово, 2017. 425 с.
 5. Карпенко Н. В. Діагностика психічного розвитку дитини в роботі педагога (вчителя, вихователя): навч. посібник. К.: Каравела, 2015. – 248 с.
 6. Кубірка А., Скоморовська І. Особливості процесу соціалізації дошкільників засобами ігрової діяльності // Еврика – XXIII. Збірник студентських наукових праць. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2022. – 296 с. – С.157-159.
https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2023/02/evryka_22-verstka6.pdf
 7. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля [Текст]: навч. посібник: у 3-х ч. Ч. 3 / Н. В. Лисенко, Н. Кирста, Н. Лазарович. – К. : Слово, 2016. – 376 с.
 8. Лучинкіна А. І. Психологічні особливості соціалізації обдарованих дітей у віртуальному просторі. К.: Ін-т обдарованої дитини, 2014. – 252 с.
 9. Марчій-Дмитраш Т. Сучасний стан реалізації принципу наступності у підготовці дітей до навчання в школі. Науковий журнал: Освітній простір України. ІваноФранківськ, 2019. Випуск 17. С. 147-153.
<http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/12972>
 - 10.Павелків, Р. В. Цигипало О. П. Дитяча психологія: підручник. – К.: Академвидав, 2015. – 400 с.
 - 11.Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в умовах ДНЗ : монографія / Н. Гавриш, О. Рейпольська та ін.; за заг.ред. О. Рейпольської. – К. – Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. – 280 с.
https://lib.iitta.gov.ua/711895/1/07_Соціалізація_Монографія_ALL.pdf
 - 12.Якименко С. Інтегрована особистісно-орієнтована технологія - продуктивна технологія наступності дошкільної та початкової освіти: навч.-метод.посібник. К. : Слово, 2016. 302 с.